

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/361/B/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

55/2013. (III. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ Alapítvány útján (a továbbiakban: képviselő) 2012. május 10-én előterjesztett panasza alapján indult eljárásban a 2013. március 13-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésen született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos képviselője 2012. május 10-én személyesen, az Országgyűlés Irodaházában nyújtotta be a panaszbeadványt a Kínai Népköztársaság miniszterelnök-helyettesének magyarországi látogatása során 2012. április 30-ától 2012. május 1-jéig terjedő rendőri atrocitások miatt.

A panaszos képviselője a beadványban több személyt – így a panaszost is – érintő rendőri intézkedést sérelmezett. A Testület a panaszban a panaszoson kívül megjelölt személyek panaszát külön állásfoglalásban értékelte.

I.

1) A panaszos képviselője előadta, hogy az Alapítvány, több Magyarországon élő tibeti menekült és maga a képviselő is részt vett a Kínai Népköztársaság miniszterelnök-helyettesének magyarországi látogatásával érintett helyszíneken. A képviselő hozzátette, hogy az Alapítvány elnökeként lelkiismerete diktálta a jelenlétet, illetve lojalitásból is tiltakozott „Kína, Tibet ellen irányuló brutális, élet elleni intézkedései ellen, még akkor is, ha ez esetleg

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

kellemetlen a Magyarországra látogató Kínai delegáció vezetőjének és tagjainak, illetve az őket fogadó magyar vendéglátóknak”. A képviselő tette azért is, mert Magyarország jelenlegi és volt Alaptörvénye szerint véleményét szabadon kifejezheti, tiltott önkényuralmi jelképeket pedig nem használtak, és a közrendet, közbiztonságot, de még csak a köznyugalmat sem zavarták, nem veszélyeztette sem ő, sem munkatársai, így a panaszos sem.

A Magyarországon élő tibeti közösség tagjai a magyar államtól menedékjogot kaptak, hiszen hazájukban a kínai hatóságok által kínzásnak, bántalmazásnak és életveszélynek, valamint megalázó bánásmódnak voltak kitéve. A képviselő számára – akinek feladata épp a menedékes tibetiek jogi védelme, gazdasági, kulturális és egyéb támogatása, segítése – érthetetlen, hogy a magyar hatóságok pont azokkal szemben lépnek fel, akiknek nemzetközi egyezményen és a hazai jogszabályokon alapuló menedéket biztosítottak.

A képviselő ezt követően időrendi sorrendben ismertette a sérelmesnek tartott intézkedéseket. Jelen állásfoglalásban a Testület kifejezetten a panaszos által sérelmezett, és őt ért intézkedéseket ismerteti.

A képviselő előadta, hogy 2012. május 1-jén 12 óra 30 perc körüli időben a kínai delegáció konvojának várból való elhaladása és az általa más személyeket érintő intézkedések után egy tibeti menekült, és egy másik tibeti menekült, azaz a panaszos, valamint a képviselő a Halászbástya felé mentek. A panaszos és a tibeti menekült kezében – minden hangoskodás nélkül – egy-egy tibeti zászló tartott. A rendőrség közelében hirtelen megjelent két fiatal nő civil ruhában (ujjatlan trikó), oldalukon – rejtés nélkül – lőfegyverrel és egyéb szolgálati felszereléssel. Az egyik nő nyakában egy rendőrségi címer lógott, azonban a másikinál nem volt semmi, ami azonosításra alkalmas lett volna. A két nő nem igazolta magát, nem közölte a rendőri mivoltot sem, annak ellenére, hogy a képviselő többször nyomatékosan felszólította őket arra. Az érthetetlen „akció” alatt a tibeti zászlókat akarták elvenni, aminek következtében a panaszos „több percen keresztül karjánál fogva rángatták, helyváltoztatásra kényszerítették annak ellenére, hogy céljukat közölték volna”. Arra többször felszólították ugyan, hogy adja át a zászlót, azonban többszöri felszólításukra sem közölték annak indokát. Végül a 20 éve Magyarországon tartózkodó, egyetemi tanár panaszos olyan idegállapotba került, hogy a földre vetette magát egy busz előtt. Időközben egy civil ruhás rendőr férfi jelent meg, aki kérésükre igazolta magát. A rendőr látva a kialakult helyzetet – a rendőrség tekintélyét megóvva – próbálta a megkezdett – és általa is rossznak tartott – intézkedést helyrehozni. Ennek során közölte, hogy a panaszos álljon fel, és békében eltávozzon, és akkor ők is elmennek. A két rendőrnő ekkor már csak külső szemlélőként állt, és még a saját intézkedésüket sem fejezték be, illetve azt hivatalosan át sem adták.

Egy kis időre rá egy privát rendszámú autó is megjelent két civil ruhás rendőrrel és a fekvő panaszost megbilincseltek, majd a kocsiba beültették és elmentek vele. Az előző két esemény alatt turisták tucatjai megrökönyödve, megbotránkozva és riadalommal nézték a rendőri atrocitásokat.

A képviselő a fent leírtak alapján panasszal élt „az ismeretlen rendőrök és parancsnokaik ellen, a szakszerűtlen, durva és megalázó rendőri intézkedésnek hívott tevékenységek ellen”, amely számos ponton megsértette a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) és rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendeletet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseit, valamint egyéb

rendeleteket is, így az Alaptörvény, a Polgári Törvénykönyv és a fegyverviselésről szóló törvény előírásait.

A képviselő az eset kapcsán előadta, hogy az intézkedő rendőrök közül az egyik nem viselt azonosítót, sem nyakba akasztott igazolványt. Mindkét rendőr jól látható módon tartotta a szolgálati fegyverét és az egyéb felszereléseit. A képviselő szerint „a rendőri tekintély megtartásához nem járult hozzá a strand felső használata sem”. A képviselő rögzítette, hogy a fegyvereket az arról szóló szabályok szerint rejtve, testen kell viselni. Ennek a két rendőrnek messze nem tett eleget, kilétük, hivatalos személy mivoltuk nem volt kellőképpen tisztázva és igazolva, magatartásuk és fegyverviselésük alkalmas volt arra, hogy a képviselőben és másokban riadalmat és megbotránkozást keltsen közterületen.

A képviselő álláspontja a videofelvétel készítés megtiltása szintén jogszabályellenes volt, noha jogszabály nem rendezi közterületen az ilyen jellegű felvételek készítésének módját. A képviselő szerint „egyértelműen meg kell állapítani, hogy a rendőr közszereplőnek minősül és, mint ilyen nem tilthatja meg az eseményről, az intézkedéséről és a róla készült fénykép, illetve filmfelvétel készítését”.

2) A képviselő a Testület megkeresése alapján megküldte a panasz kiegészítését, a panaszos meghatalmazását, valamint egy igazolási kérelmet.

A képviselő az igazolási kérelemben előadta, hogy az általa sérelmezett intézkedésekre 2012. április 30-án és 2012. május 1-jén került sor. Tekintettel arra, hogy május 1-je ünnepnap, ezért 2012. május 2-án nyílt meg panasztételi lehetősége, így a panasz beadási határideje is csak 2012. május 10-én 24 órakor ért véget. A képviselő előadta, hogy 2012. május 10-én nyújtotta be a panaszt személyesen az Országgyűlés Irodaházában. A képviselővel az átvevő közölte, hogy azonnal továbbítja a Testület felé, de átvételi elismervényt nem adott neki.

A képviselő ezt követően az egyes intézkedéseket pontosította a Testület kérdései alapján, melyek közül a panaszost érintő részletek kerülnek jelen ponton ismertetésre.

A panaszost 2012. május 1-jén, 12 óra 30 perc körüli időben ért rendőri intézkedés kiegészítéseként a képviselő rögzítette, hogy a rendőrök az intézkedés indokát nem közölték. „A két állítólagos rendőrök viselkedése ellentmondásos volt, és az sem volt világos, hogy mit akarnak.” A bánásmódjukkal kapcsolatban a beadványban a képviselő úgy fogalmazott: „lökdösődő bánásmód, visszafogott, de agresszív stílusban”. A panaszos véleményének „tiltakozó, felindult formában” adott hangot, majd az intézkedés elleni tiltakozása jeléül lefeküdt az úttestre. Azt is elmondta, hogy ő tibeti tanár Magyarországon, és felelősségre vonta a két rendőrt, amiért „vegzálják” őt. Az utcán tartózkodó kb. 30 személy volt tanúja az esetnek. A képviselő hozzátette, hogy maga is szemtanúja volt a történeteknek, és látta, hogy a panaszost úgy támadják, hogy „zaklatott lelkiállapotban tiltakozása jeléül a földre feküdt”.

A panaszos sérelmezte a vele szembeni intézkedést, különösen a két rendőr eljárását, akik nem igazolták magukat az intézkedés során. A panaszos előállítására a videón látottak szerint került sor, két civil ruhás rendőr által.

3) A képviselő által megküldött három felvétel közül a panaszos egy felvételen azonosítható be, mely felvétel a következőket tartalmazza.

A felvétel egy, a Budai Várban történt intézkedést tartalmaz. A felvételen két, civil ruhás – farmernadrágot, szűk nyári ujjatlan trikót, illetve a farmernadrágon feltűnően elhelyezett fegyvert viselő – rendőr – akik közül az egyiknek a nyakában lóg a szolgálati jelvény, a másiknak pedig a farmernadrág zsebére van felrögzítve az –, a képviselő, a panaszos és egy tibeti menekült azonosítható. A panaszos és a tibeti menekült demonstrálásuk jeleként tibeti zászlót tartanak a kezükben, amelyet a rendőrök meg kívánnak akadályozni, miközben a képviselő többször az intézkedő rendőröket azonosításra kéri fel. Többszöri kérésre az egyik rendőr a farmernadrágja bal első zsebében lógó jelvényre mutat, de egyébként egyikőjük sem közöl azonosítással kapcsolatos adatot, sem az intézkedésüket megalapozó indokot, jogalapot, még csak azt sem, hogy milyen intézkedés történik. A rendőrök konkrét tevése utaló utasítást nem adnak, nem jelölik meg a rendőri intézkedés tényét sem, mindössze a következőket hajtogatják: „álljon meg” (amely felszólítással maga a rendőri fellépés is kezdődik, és amit többször elismételnek), „nyugodjon meg”, „ne kamerázzon” (többször megismétlődik), „hajtsa össze a zászlót”, „ne kiabáljon”, „nem kell itt a fesztivált csinálni”. A panaszos és a két másik személy által többször az intézkedés indokára vonatkozó kérdésre semmiféle érdemi válasz nem érkezik. A rendőrök – nem uralva a helyzetet – próbálják kiszedni a tibeti zászlókat a menekültek – köztük a panaszos – kezéből, illetve eltakarni azt, amellyel szemben a két férfi ellenkezik. Mind a rendőrök mind a tibetiek váltakozó intenzitású mozgásban vannak a járdán, illetve az úttesten. A felvételen teljes zűrzavar tapasztalható a rendőri intézkedésként nehezen azonosítható esemény alatt. A helyzet odáig fajul, hogy a panaszos lefekszik az úttest közepére egy busz elé, betakarva magát a tibeti zászlóval. A panaszos azok után cselekszik így, miután a tettegesség szintjét csaknem elérő fizikai konfliktus alakul ki közte és az egyik rendőr között – azaz a rendőr próbálja a panaszost karja fogásával az úttestről levezetni, majd a zászlót ragadja meg, illetve tolja el a panaszos, míg a panaszos agresszíven ellenáll a rendőröknek úgy, hogy vállával löki el magától. Látható ezek után, hogy a két rendőr határozatlanul kérleli a fekvő panaszost, hogy álljon fel, amely kérésnek nem tesz eleget, és közben kiabálni kezd („free Tibet”). Idő közben egy további civil ruhás rendőr is megérkezik – kezében egy ásványvizes üveggel –, és többször arra kéri a panaszost, hogy álljon fel. A férfi továbbra sem tesz eleget a rendőri felszólításoknak, míg nem egy negyedik civil ruhás rendőr meg nem jelenik, határozott lépésekkel az úttesten, egy busz előtt fekvő panaszoshoz közelít, bilincset vesz elő, megbilincseli a férfit és felállítja az aszfaltról. A tibeti menekült minden ellenállás nélkül a rendőrrel tart, majd beültetik egy civil szolgálati gépkocsiba és elhajtanak vele. Az utolsó néhány másodpercben az látható, amint egy rendőrségi szolgálati gépkocsi egyenruhás rendőrökkel szintén a helyszínre érkezik. Az egész felvétel alatt látható, amint egyre több járókelő megáll, nézi, illetve fényképezőgéppel rögzíti a történeteket.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Budapesti Rendőr-főkapitányságtól (a továbbiakban: BRFK), valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A BRFK Rendészeti Helyettesének – a BRFK Hivatala vezetőjének címezett – tájékoztatása a panaszban sérelmezett, és a panaszost érintett rendőri intézkedéssel kapcsolatban az alábbi információkat tartalmazza.

Magyarország Miniszterelnöke meghívására 2012. április 30. és 2012. május 1-je között hazánkba látogatott a Kínai Népköztársaság első miniszterelnök-helyettese. A tájékoztatás szerint a Magyar-Kínai Társadalmi Fejlesztésért Alapítvány több rendezvényt jelentett be a panasz által érintett időpontokra.

Az operatív helyzet értékelése céljából a BRFK felvette a kapcsolatot a biztosításban részt vevő és együttműködő erőkkal. AZ Alapítvány a delegációs helyszínekre tüntetéseket nem jelentett be, de előző küldöttségekhez hasonlóan várható volt, hogy felhívja a figyelmet a Tibetben zajló erőszakos cselekményekre.

A helyzetértékelést követően fel kellett készülni, mind a delegációs útvonalakon, mind a delegációs helyszíneken, hogy a csendes demonstrálókon kívül megjelenhetnek olyan személyek is, akik erőszakosan kívánják kinyilvánítani véleményüket, így a bekiabálásokon túl előfordulhat dobálás, esetleg a konvoj szabad mozgásának akadályozása is.

Május 1-jére a munka ünnepe alkalmából elsősorban politikai pártok jelentettek be több rendezvényt a főváros területére. A BRFK Rendészeti Helyettese ismertette ezen rendezvények pontos helyszínét, és időpontját.

A Testület azon kérdésére, hogy milyen biztosítási tevékenységet látott el a rendőrség a panasszal érintett helyszínek (Kálvin tér és Üllői út kereszteződése, Budapest Marriott Hotel, Budai Vár) és időpontok kapcsán, a tájékoztató levél a következőket tartalmazza. A Kínai Népköztársaság látogatásának rendőri biztosítását a [...] számon jóváhagyott biztosítási terv alapján hajtották végre. A biztosítást a 69/1997. BM utasítást kiegészítő ORFK Vezetőjének 6/1998. számú utasítása alapján hajtották végre. A Köztársasági Őrezred (a továbbiakban: KÖE) meghatározása alapján az útvonalakon III. biztosítási fokozat szerint, a programhelyszíneken és a szállásnál szintén III. biztosítási fokozatban került végrehajtásra a rendőri biztosítás.

A rendőrség feladata volt, hogy a fővendég személyét és kíséretét, közlekedési eszközeit (azok mozgását), programhelyeit, fizikai támadás ne érhesse, a találkozó a program szerint akadálymentesen lebonyolódhasson.

„A rendőri biztosítás fő feladatai

- A fővendég személyének és kíséretének, összes tartózkodási helyének fizikai védelme,
- a fővendég és kísérete akadálymentes mozgásának biztosítása,
- rendkívüli esemény bekövetkezése esetén a fővendég azonnali eltávozásának lehetővé tétele, a Szolgálati Szabályzat szerinti eljárás, erőátcsoportosítás, tartalék útvonal igénybevétele,
- a fővárosi közlekedés folyamatossága és a közrend fenntartása,
- a III/2. fejezet szerinti célok elérése érdekében, a tárgyidőszakra biztosító szolgálat szervezése, vezénylése,
- a Parlament és a Sándor-palota védelme.”

„A Kínai Népköztársaság első miniszterelnök-helyettese magyarországi látogatásánál a rendőri biztosítás körzetei:

[...]

A Kálvin térre és az Üllői útra rendőri biztosítás nem volt szervezve, és a Kínai Népköztársaság első miniszterelnök-helyettesének nem volt hivatalos programja a Marriott Hotelnél. A rendőri biztosítás a védett vezető programhelyre került megszervezésre, a delegáció biztosításával kapcsolatban rendőri erő a Marriott Hotelnél nem volt.

A Budai Várnál a KÖE parancsnoksága alatt a BRFK állománya programhelyszín biztosítását hajtott végre. A programhelyszínek biztonsági kockázatát figyelembe véve került meghatározásra a tervezett biztosításban résztvevő rendőri erő, hogy a rendezvény akadálymentesen, zavartalanul megtartásra kerülhessen, a KÖE meghatározása szerint.

A programhelyszíneken a KÖE a rendőri biztosítás mellett személybiztosítást hajtott végre. A rendőri helyszínparancsnokok a KÖE helyszínparancsnokainak alárendeltségében hajtották végre feladataikat. Magyarország védett vezetőinek programjával kapcsolatban a Terrorelhárítási Szolgálat látott el személybiztosítási feladatokat.

Az Országos Rendőrfőkapitány – tekintettel az illegális migráció elleni küzdelemre – 2012. április 16-án 00 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2012. május 15-én 24 óráig az ország egész területére fokozott ellenőrzést rendelt el. Az ellenőrzés célja a jogsértő tevékenységek megelőzése, visszaszorítása, felderítése, az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása.

A rendőri biztosítás előkészítése során kordonozási feladat végrehajtása vált szükségessé kötélkordon kihelyezésével 2012. április 30-án 9 órára az I. kerület, A Budapest Hotel Hilton előtt, 14 órára a Sándor-palotánál, továbbá 17 órára a Hősök terén.

Az KÖE a Parlamenthez személy- és létesítményvédelmi intézkedést adott ki.

Az Rtv. 44. § és a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 14. §-a alapján a BRFK Közlekedési Főosztály ideiglenes forgalomkorlátozást rendelt el [...] ált. úgyszámon Budapest, I. kerület, Szentháromság tér teljes területén, Hess András tér teljes területén, Mátyás templomnál körben mindkét oldalon, a Budapest, I., V., XV. kerület Színház utca mindkét oldalán a Szent György tér és a Dísz tér között, Kavicsos köz mindkét oldalán, id. Antall József rakpart (Pesti alsó rakpart) Parlament északi oldali pontoknál, valamint a Budapest, V. kerület, Nádor utca páratlan oldalán a Vértanúk tere és a Zoltán utca között.

A Testület kérte a rendőrséget, hogy bocsássa rendelkezésre a sérelmezett rendőri fellépésről, intézkedésről készült dokumentumokat (pl.: jelentések, biztosítási terv, egyedi utasítás a fokozott ellenőrzés elrendeléséről), videofelvételeket, illetve a rádióforgalmazás anyagát. A Testület ezen kérésére a rendőrség a következőképpen reagált. A Kínai Népköztársaság miniszterelnök-helyettesének magyarországi látogatásával kapcsolatban BRFK Rendészeti helyettese tájékoztatott, hogy a rendőri biztosítás a [...] számon jóváhagyott biztosítási terv alapján került végrehajtásra, mely minősített „Korlátozott terjesztésű” irat 2022. április 15-ig, „mivel az abból levonható következtetések, illetve a tervben szereplő adatok érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult számára hozzáférhetetlenné tétele megzavarja a rendőrség, mint állami, vagy a közfeladatot ellátó szerv működési rendjét, feladat és hatáskörének gyakorlását és ezáltal közvetve Magyarország törvényben meghatározott érdekeit hátrányosan érinti”. Ezek alapján a BRFK

Csapatszolgálati Törzs által készített jelentés, valamint az üzemeltetett eseménynapló, mely a rádióforgalmazást tartalmazza is minősítésre került.

A BEFK Rendészeti Helyettese tájékoztatta a BRFK Hivatalvezetőjét arról is, hogy a „BRFK Hivatala Titokvédelmi, Ügykezelési és Kártérítési Osztály által a nemzeti minősítéssel ellátott iratok a jogosultak számára kiadhatóak”.

A jelentések, a készített RK lapok valamint a videofelvételek kiadására a Rendészeti Helyettes javasolta a BRFK Hivatalvezetőjének a BRFK Bűnügyi Szervek Értékelő Osztályának megkeresését. Rögzítette, hogy korábban már élt megkereséssel az osztály vezetője felé, és kérte, hogy ha a biztosítással kapcsolatban dokumentációval rendelkezik, azokat a határidő betartásával szíveskedjen megküldeni azt közvetlenül a BRFK Hivatala részére. A fokozott ellenőrzés elrendelése a BRFK Hivatalában megtalálható, a Köztársasági Őrezred személy és létesítményvédelmi intézkedése a jogutód szervnél kérhető be. A Közlekedési Főosztály intézkedését a biztosítási terv tartalmazza, így amennyiben a Titokvédelmi, Ügykezelési és Kártérítési Osztály rendelkezésre bocsátja a minősített iratokat, az rendelkezésre áll.

A panaszossal szemben foganatosított intézkedésekkel kapcsolatosan a tájékoztató levél az alábbi adatokat tartalmazza.

A Rendészeti Helyettes a panaszossal kapcsolatos intézkedést illetően a BRFK I. Kerületi Rendőrkapitányság felé élt megkereséssel.

2012. május 1-jén 10 óra 40 perckor, Budapesten, a T. utca 12. szám előtt a panaszossal szemben M. Á. r. százados és R. L. r. százados foganatosított intézkedést, mivel a fenti cím előtt található gyalogátkelő helyen a hátán feküdt a panaszos, akadályozva azzal a menetrend szerint ott közlekedő BKV járatot. A panaszost az intézkedő rendőr kollégák a törvény nevében többször felszólították, hogy ezen cselekményét – amellyel közlekedési szabálysértés valósít meg – fejezze be. Mivel a panaszos a felszólításnak megfelelően az úttestről nem állt fel – amellyel a közúti forgalmat jelentősen akadályozta és ezzel a cselekményével a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 227. §-ába ütköző közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértését valósította meg –, ezért őt a helyszínről, megbilincselve a BRFK I. Kerületi Rendőrkapitányságra előállították.

Az előállítást követően a panaszost az ügyeletes tisztnak panasz- és sérülésmentesen átadták, majd a szükséges intézkedések, a szabálysértési – elsődleges – eljárás lefolytatását követően 2012. május 01-én 18 óra 32 perckor szabadon engedték.

A panaszos előállítása – a parancsnoki felülvizsgálat alapján, hivatkozással az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulatra, azaz a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállításának lehetőségére – jogszerű és szakszerű volt. A kényszerítő eszköz alkalmazásának törvényi feltételei alapján – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 38. § (3), (4), és (5) bekezdésre, illetve a Rtv. 48. § c) és d) pontokra – a bilincselés jogszerű és szakszerű volt. A panaszos előállítása megfelelt az arányosság követelményének, illetve a panaszos írásos nyilatkozata alapján megállapítható volt, hogy a panaszosnak sérülése nem keletkezett, illetve az előállítás ellen panasszal nem élt.

A fentiek alapján megállapította a Rendészeti Helyettes, hogy 12 óra 30 perckor nem fogantatosítottak rendőri intézkedést.

A fenti tájékoztatáson kívül a Rendészeti Helyettes a panaszbeadványban érintett másik két személlyel szembeni intézkedések részleteit ismertette, valamint felsorolta mindazon jogszabályhelyet, amelyek alapján valamennyi intézkedést kezdeményezték.

2) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, intézkedés napján kelt jelentés szerint a panaszost 10 óra 40 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatta, majd az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja első fordulatra tekintettel előállította két r. százados. Bilincset az Rtv. 48. § d) (ellenszegülés megtörése érdekében) és c) pontja (szökés megakadályozása érdekében) alapján alkalmaztak. A panaszost a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontjában foglalt módon bilincselték meg. A panaszosnak sérülése, illetve anyagi kára nem keletkezett.

Az intézkedő rendőrök jelentése a következőképpen tartalmazza a történeti tényállást. A fentiekben megjelölt helyszínen arra lett figyelmes M. Á. r. százados, hogy a kijelölt gyalogátkelőhely előtt a hátán fekszik egy férfi (a panaszos), akinek hasára volt takarva egy tibeti zászló. A férfi ezen magatartása a közúti forgalmat akadályozta, hiszen a BKV menetrendszerinti Vár Buszának a közúti forgalomban való részvételét gátolta meg. A panaszost felszólította a törvény nevében a közlekedési szabálysértés abbahagyására, de ő csak folyamatosan azt kiabálta, hogy „Free Tibet”. A panaszos a cselekményét újbóli felszólítás ellenére is, miszerint álljon fel és a közúti forgalmat ne akadályozza, nem engedelmeskedett, ezért bilincs alkalmazása mellett, a Szabs tv. 224. §-ba ütköző cselekmény, azaz a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése okán, szabálysértés továbbfolytatása miatt előállították a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságra.

A jelentéshez tartozó parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos igazoltatása, előállítása, illetve a bilincsalkalmazás jogszerű volt, a rendőri intézkedés az arányosság követelményének megfelelt.

3) Az előállítást végrehajtó M. Á. r. százados későbbi jelentése azon többletinformációt tartalmazza, hogy a panaszos bilincselését kollégája hajtotta végre. A jelentés egyébként megegyezik a fentiekben ismertettekkel.

4) A panaszos előállításáról készült igazolás szerint az előállítás 2012. május 1-jén 10 óra 40 perctől 18 óra 32 percig tartott. Az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése és a panasz nem keletkezett. Az igazolást a panaszos és a tolmács is aláírással látta el.

5) A rendőrség a fenti iratokon túl továbbította az alábbi dokumentumokat.

a) A panaszos előállítását fogantatosító másik r. százados jelentésének, valamint egy összefoglaló jelentésnek bemutatásától a Testület eltekint, figyelembe véve, hogy ezen iratok a fentiekben ismertetett dokumentumokhoz képest többlet- és ellentétes információt nem tartalmaznak.

A rendőrség megküldte továbbá a következő dokumentumokat is: a panaszos aláírásával ellátott nyilatkozat az előállított személy jogainak ismertetéséről, letéti tárgyakról felvett jegyzőkönyv, határozat tolmács kirendeléséről, KEK KH lekérdezési adatlap. Ezen dokumentumok ismertetésére a panasz tartalmára tekintettel nem tér ki a Testület.

b) Az eljárás alá vont személy meghallgatásáról folytatólagosan felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos meghallgatása 15 óra 06 perckor vette kezdetét. A jegyzőkönyvet 15 óra 55 perckor zárták le. Megjegyzendő, hogy a panaszos meghallgatása során előadta, hogy a rendőri jelentést kilencven százalékban helyesnek találja, azonban az, amit a jelentést készítő rendőr látott, már egy folyamat vége volt. A panaszos utalt arra, hogy a történetkor a delegáció már elvonult, és ő két másik személlyel a buszmegállóhoz kívánt menni. A panaszos azért volt dühös, mert a tárgyi intézkedést már megelőzte egy korábbi, ugyanazon két rendőrnő által kezdeményezett intézkedés. A panaszos elmondta azt is, hogy valóban kiáltotta azt, hogy „Free Tibet”, de azt nem az utcán fekvé tette, hanem még álló helyzetben. A panaszos elmondta, hogy az ismételt rendőri intézkedéskor már igazán mérges volt, hiszen kiderült, hogy Magyarországon a Tibetieket nem, hogy tüntetni nem engedik, de még az utcán sem mehetnek szabadon. A panaszos nem cáfolta, hogy lefeküdt az úttestre úgy, hogy látta a közlekedő buszt, ahogy azt sem, hogy tibeti zászlóval takarta be magát. Az idő közben megérkező újabb rendőrök igazolták magukat, és felszólították a panaszost, hogy keljen fel, „ennek dacára” a panaszos mégis fekvé maradt. A panaszos közben részben magyarul, részben angolul tibeti és kínai vonatkozású politikai kijelentéseket tett.

c) A szabálysértési ügyben született, 2012. május 1-jén kelt határozat szerint a panaszost a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt harmincötezer forint pénzbírsággal sújtotta a szabálysértési hatóság.

5) A Testület a megismételt rendőri megkeresésében arra kérte a BRFK vezetőjét, hogy a „korlátozott terjesztésű” minősítéssel ellátott, és a panasz elbírálása szempontjából releváns dokumentumokat bocsássa a Testület rendelkezésére, valamint a Rendészeti Helyettes által meg nem válaszolt kérdésekre – mely kérdések megválaszolására a Rendészeti Helyettes feltételezése szerint például a BRFK Bűnügyi Főosztály rendelkezett információval – nyújtson tájékoztatást.

a) A BRFK Hivatala vezetője 2013. január 7-én kelt átiratában arról tájékoztatta az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának vezetőjét, hogy a Testület előadója vegye fel a kapcsolatot telefonon a BRFK Hivatalának előadójával – kizárólag a betekintés rugalmasságát illetően –, hogy a betekintés végrehajtása módját és időpontját egyeztessék.

b) BRFK Bűnügyi Helyettese 2013. január 16-án kelt levelében az alábbiak szerint tájékoztatta a BRFK Hivatalának vezetőjét, figyelemmel a Rendészeti Helyettes fent ismertetett tájékoztatására és a Testület megkeresésére.

2012. május 1-jén 12 óra 30 perckor a Budai Várban, a rendőrőrs közelében foganatosított rendőri intézkedés kapcsán rögzítette, hogy a panaszos képviselőjével, a panaszossal és egy *másik személlyel* szemben a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság beosztottjai intézkedtek. Egy r. törzsőrmesternő és egy r. őrmesternő jelentése szerint a Budai Várban biztosítási feladataik ellátása során észlelték, hogy „két férfi »free Tibet« szavakat kiabálva egy nagyméretű tibeti zászlót maguk elé tartva” közlekedik a kínai delegáció útvonal környékén. A két rendőrnő

megkísérelte intézkedés alá vonni a két személyt, akik azonban megpróbálták kivonni magukat az intézkedés alól. Miközben a két civil ruhás rendőr – az intézkedés sikeres és biztonságos végrehajtása érdekében – telefonon erősítést kért, az egyik férfi, azaz a panaszos az úttestre feküdt. A konkrét rendőri intézkedést a két férfival szemben a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság helyszínre érkező beosztottja kezdte meg. A rendőrök jelentése szerint a „két férfi velük szemben kihasználva testi fölényüket, arrogánsan, agresszíven lépett föl, felszólításukra nem voltak hajlandók, megállni sem, így nem volt arra lehetőségük, hogy részükre közöljék a nevüket, rendfokozatukat, szolgálati helyüket”.

c) A fent nevezett két rendőr 2013. január 15-én kelt jelentése szerint 2012. május 1-jén a Budai Vár és környékén a „kínai miniszterelnök” (helyesen: miniszterelnök-helyettes) magyarországi látogatásának rendőri biztosításában – civil ruhás bűnügyi állomány tagjaként – vettek részt.

A biztosítás megkezdése előtt a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály vezetője (a továbbiakban: Bűnügyi Osztály vezetője) tartott részükre eligazítást, aki meghatározta a végrehajtandó feladatokat. A feladatkörükbe tartozott, hogy a delegáció elhaladásának időpontjában a „terület lezárásában” vegyenek részt. Külön felhívták a figyelmüket arra, hogy várható olyan személyek felbukkanása, akiknek a célja a „kínai miniszterelnök” (helyesen: miniszterelnök-helyettes) magyarországi látogatásának megzavarására, ezzel kapcsolatosan fokozott ellenőrzést rendeltek el az adott területekre. Ennek megakadályozása érdekében Bűnügyi Osztály vezetője felhívta a két rendőr figyelmét arra, hogy amennyiben ilyen személyek jelenlétét tapasztalják, akkor őket vonják intézkedés alá, akadályozzák meg azt, hogy delegáció elhaladását megzavarják.

Az eligazítás alkalmával a Bűnügyi Osztály vezetője a rendőrök ruházatát, felszerelését ellenőrizte, melyet rendben talált.

A biztosítás során a bűnügyi állománnyal való kapcsolattartás módjaként a mobiltelefon használatot határozták meg.

Az eligazítás befejezését követően a kapott feladatok végrehajtását megkezdték a rendőrök.

A biztosítás végrehajtása során kiadták az utasítást a terület lezárására, majd később a delegáció a Budai Várból való elvonulást megkezdte. Későbbiekben a feladataik végrehajtása során 10-11 óra körüli időben figyelmesek lettek két olyan személyre, akik „Free Tibet” szavakat kiabálva egy nagyméretű tibeti zászlót maguk előtt tartva haladtak abba az irányba, ahonnan korábban a delegáció érkezett.

Tekintettel arra, hogy a rendőrökhöz még nem érkezett el az az információ, hogy a delegáció valamennyi tagja távozott volna, így a biztosítási tervben foglaltaknak megfelelően, valamint az eligazítás során elhangzottak alapján megkísérelték ezen személyeket intézkedés alá vonni. A két férfi megszólításukat, a rendőri mivoltukra való felhívásukat figyelmen kívül hagyva továbbhaladt, illetve igyekeztek kivonni magukat az intézkedés alól, így velük szemben a tényleges rendőri intézkedést megkezdeni nem tudtak. „Felmérve azt, hogy a két férfi igyekszik magát kivonni a rendőri intézkedés alól és a sikeres és biztonságos rendőri intézkedés végrehajtásához kellőképpen nem biztosított a rendőri túlerő”, ezért mobiltelefonon haladéktalanul jelentették a történetet a biztosítási parancsnoknak és az

intézkedés végrehajtásához erősítést kértek. „Időközben az egyik férfi teátrális mozdulatokkal az úttestre kifeküdt, ezzel is indokolttá téve a vele szembeni rendőri intézkedést.” Perceken belül a helyszínrre érkezett két, fentiekben megjelölt r. százados, akik a továbbiakban intézkedést kezdeményeztek és folytattak le az úttesten fekvő személlyel szemben.

A két rendőrnő jelentésében megjegyezte, hogy a két férfi velük szemben, „kihasználva testi fölényüket, arrogánsan, agresszíven” lépett föl, felszólításukra nem voltak hajlandóak megállni sem, így lehetőségük sem volt arra, hogy nevüket, rendfokozatukat, beosztási helyüket közöljék velük. Mivel a két férfi egyszerűen nem volt hajlandó jelenlétükről tudomást venni, szavaikra odafigyelni, így rendőri mivoltukat a lehető legrövidebben azzal tudták tudomásukra hozni, hogy a rendőri igazolványukat és jelvényüket felmutatták és a „Rendőrség” szót kimondták.

Tekintettel arra, hogy a tényleges rendőri intézkedést nem ők folytatták le a két férfival szemben, így jogaikról és kötelezettségeikről sem tájékoztatták őket.

III.

A panaszos beadványa kapcsán a Testületnek elsőként azt kellett vizsgálnia, hogy annak előterjesztésére határidőben került-e sor. A Testület ezért az

igazolási kérelem tárgyában az alábbi döntést hozta.

Az intézkedés időpontjában hatályos Rtv. 93. § (1) bekezdése értelmében a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet a Testületnél előterjeszteni. A konkrét esetben a hivatkozott törvényhely első fordulata alkalmazásának volt helye, hiszen megállapítható, hogy a panaszos a sérelmeit már a rendőri intézkedés alkalmával, azzal egy időben felismerte. Ez azt jelenti, hogy a panasz előterjesztésére nyitva álló nyolcnapos határidőt az intézkedés napjától kellett számítani. A sérelmezett rendőri intézkedésre 2012. május 1-jén került sor, így a nyolc napos határidő 2012. május 9-én járt le.

A Testület nyilatkozta a panaszos képviselőjéről, hogy konkrétan mikor adta át panaszbeadványát személyesen az Országgyűlés Irodaházában, aki az előterjesztés időpontjaként 2012. május 10-ét jelölte meg. Ennek ellenére a Testület mégis a saját nyilvántartása alapján rögzített előterjesztést vette alapul, nevezetesen a 2012. május 9. napját, **és erre tekintettel a 2012. május 1-jén történt rendőri intézkedéssel kapcsolatos panaszt határidőben érkezettnek tekintette.**

IV.

A Testület a panaszbeadvány, valamint a hatáskörére vonatkozó rendelkezések alapján vizsgálata tárgyává tette a panaszban említett rendőri fellépést, majd az annak következményeként végrehajtott előállítást. A Testület kizárólag a panaszbeadványban megfogalmazott sérelmek kivizsgálására szorítkozott eljárása során.

A Testület a panaszeljárás során arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) IV. cikkében biztosított szabadsághoz, a IX. cikk szerinti szabad véleménynyilvánításhoz és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a panaszos előállítását megelőző rendőri fellépést értékelte, azaz a Budai Várban két rendőr által végrehajtani megkísérelt intézkedés körülményeit, illetve azt kísérte meg tisztázni, hogy a rendőrök fellépése megfelelt-e a jogszabályi előírásoknak. A panasz szerint a rendőrök nem azonosították magukat, nem közölték az intézkedés okát, és csak „erőtlenül, szakszerűtlenül” próbálták a panaszostól és egy másik tibeti menekülttől a tibeti zászlót elvenni. A panaszos sérelmezte a szakszerűtlen intézkedést, illetve a rendőrök öltözetével, valamint – a nem rejtett módon történt – löfegyverviseléssel kapcsolatos kétségeit is megfogalmazta.

A BRFK Bűnügyi Helyettese arról informálta a Testületet, hogy a panaszossal, a képviselővel és egy további tibeti menekülttel szemben a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság beosztottjai intézkedtek, azaz két rendőr a kínai delegációval kapcsolatos biztosítási feladataikat hajtották végre, amikor azt észlelték, hogy két férfi a „free Tibet” kifejezést kiabálja és nagyméretű tibeti zászlót tart a kezében. A két rendőr megkísérelt intézkedést foganatosítani, sikertelenül, és végül az általuk hívott erősítés, nevezetesen a BRFK I. Kerületi Rendőrkapitányság beosztottja kezdett a két férfival szemben konkrét intézkedést.

A Testületnek elsőként arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy a rendőrök cselekménye értékelhető-e rendőri intézkedésként. Mely kérdésre a Testület egyértelműen igennel felelt, az alábbiak szerint.

Maguk az intézkedő rendőrök – a Testület ismételt megkeresése után készített – jelentésükben arról adtak számot, hogy a tárgyi időben a Budai Várban a kínai miniszterelnök-helyettes magyarországi látogatásának megzavarásának megakadályozása volt a feladatuk, amire tekintettel azt az utasítást kapták, hogy amennyiben ilyen eseményt tapasztalnak, akkor kezdeményezzenek intézkedést és akadályozzák meg a delegáció továbbhaladásának megzavarását. A rendőrök ezért, amikor arra lettek figyelmesek, hogy két személy – kezükben tibeti zászlót tartva – azt kiáltja, „free Tibet”, megkísérelték intézkedés alá intézkedés vonni őket.

A panaszos képviselője által megküldött felvétel alapján – noha a BRFK Bűnügyi Helyettese álláspontja szerint a konkrét intézkedést a BRFK I. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője kezdte meg – szintén megállapítható, hogy nyilvánvalóan megkezdte a rendőri intézkedést a két rendőr mind a panaszossal, mind a képviselővel és a tibeti menekülttel szemben, akkor, amikor többszöri „Állj” felszólítással meg kívánták akadályozni a három személy továbbhaladását. A rendőri intézkedés tényét támasztja alá a rendőrök által – még ha az határozatlan és eredménytelen is volt – adott utasítások, így a kamera használat abbahagyására való felszólítások, a továbbhaladás megakadályozására, a zászló eltételére és elvételére vonatkozó felhívások és mozdulatok, illetve a hangos véleménynyilvánítás megtiltása. Nyilvánvalóan intézkedésnek kell ugyanis tekinteni azt, amikor a szolgálatban lévő rendőr a rendőri mivoltára hivatkozással megkísérli megakadályozni (jelen esetben még fizikai erővel is) a polgárt valamely magatartás folytatásában, illetve tőle a birtokában lévő tárgyat megpróbálja elvenni. Ha a jogszabályi felhatalmazás hiánya, vagy bizonytalansága,

illetve a fellépés szakszerűtlensége miatt nem tekintenénk az ilyen rendőri fellépést intézkedésnek, akkor éppen az olyan esetekben válna lehetetlenné a rendőri magatartás alapjogi vizsgálata a Testület által, amikor a rendőr fellépésének szabályszerűségével kapcsolatban a legsúlyosabb kételyek merülhetnek fel.

Mindezek okán figyelemmel arra, hogy a két rendőrnő mind a panaszossal, mind pedig a panaszos társaival intézkedést kezdeményezett, a Testület vizsgálta a szolgálati fellépés módját, valamint a fegyverviseléssel és a ruházattal kapcsolatos észrevételt.

a) A panaszos kifogásolta, hogy a két rendőrnő többszöri kérése ellenére sem közölte a rendőri mivoltot, nem azonosította magát és az intézkedésük indokát sem közölte.

A rendőrnők jelentése szerint a két tibeti férfi – közülük az egyik a panaszos – és a panaszos képviselője a felszólításaiknak nem tett eleget, amit egyébként a panaszbeadvány és az intézkedést rögzítő felvétel is igazol. A rendőrnők azt jelentették, hogy a két férfi velük szemben, „kihasználva testi fölényüket, arrogánsan, agresszívan” lépett föl, felszólításukra nem voltak hajlandóak megállni sem, így lehetőségük sem volt arra, hogy nevüket, rendfokozatukat, beosztási helyüket közöljék. Mivel nem voltak hajlandóak tudomást venni a jelenlétükről, ezért a rendőri mivoltukat a lehető legrövidebben úgy tudták igazolni, hogy rendőri igazolványukat és jelvényüket felmutatták és a „Rendőrség” szót kimondták.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Ezeknek a rendelkezéseknek a Testület garanciális jelentőséget tulajdonít, hiszen az így kapott tájékoztatás alapján kerül az intézkedés alá vont személy olyan helyzetbe, hogy képes legyen megítélni a rendőri fellépés jogszerűségét, és megfelelően tudjon élni a panaszhoz és a jogorvoslathoz való jogával. Mint látható Szolgálati Szabályzat további kötelezettséget ró a polgári ruhában intézkedő rendőrré, amikor úgy fogalmaz: polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja.

A panaszos képviselője által készített felvétel tanúsága szerint az intézkedést az egyik rendőrnő úgy kezdte meg: „Legyenek szívesek megállni.” A másik rendőr közvetlenül ezután – miközben vélhetően erősítést kérve telefonált – azt mondta a panaszos képviselőjének, hogy „ne kamerázzon”. Mindezek után – szemben a rendőri állítással – nem tapasztalható olyan képsor, amelyen a rendőrök az azonosításukkal, illetve az intézkedés okával összefüggésben bármit is közölnének, és erre még az erősítés megérkezésekor, az intézkedés végén sem került sor. Egy esetben, az egyik rendőr – többszöri kérést követően – annyit tett, hogy a farmnadrágja zsebére tűzött jelvényét hanyagul felbillentette.

Egyértelműen megállapítható, hogy a két civil ruhás rendőrnő sem az intézkedés kezdetén –, amikor még nem láthatták, hogy a panaszos és társai milyen magatartást fognak tanúsítani, illetve, hogy esetlegesen felszólításaiknak nem fognak eleget tenni – sem később, így az intézkedés végén sem közöltek az azonosításukkal és az intézkedésükkel kapcsolatosan semmiféle adatot. Holott nyilvánvaló – azon túl, hogy erre jogszabály kötelezte őket –, hogy ha ezt a rendőrök megkísérelik, azaz bármilyen az intézkedés indokával és az azonosíthatóságukkal kapcsolatos adatot a panaszos tudomására hoznak, az pozitívan hatott volna a rendőri intézkedés eredményességére.

A Testület nem fogadta el a rendőrnők érvelését, különösen azért sem, mert határozatlan magatartásuk és szakszerűtlen fellépésük nagyban hozzájárult a rendőri intézkedés eredménytelen és részben befejezetlen voltához. **A Testület ezért megállapította, hogy a rendőri szolgálati fellépés módja és a megtapasztalt szakszerűtlen rendőri eljárás súlyosan sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.**

b) A rendőrnők ruházatát, valamint azon észrevételt illetően, miszerint a szolgálati fegyvert mindenféle rejtés nélkül, jól látható, figyelemkeltő módon viselték, a Testület a következő megállapításokat teszi.

A intézkedő rendőrnők jelentésükben mindössze annyit közöltek, hogy az eligazítás alkalmával a Bűnügyi Osztály vezetője ruházatukat, felszerelésüket ellenőrizte és azt rendben találta.

Ezzel kapcsolatos szükséges utalni arra, hogy mind az Rtv.-ből, a Szolgálati Szabályzatból és az a Magyar Köztársaság Rendőrsége Öltözködési Szabályzatának kiadásáról szóló 10/2010. (OT 6.) ORFK utasításból (a továbbiakban: 10/2010. ORFK utasítás) az következik, hogy a rendőr szolgálatát egyenruhában vagy polgári ruházatba látja el. A 10/2010. ORFK utasítás kimondja, hogy hivatásos állomány tagjait egyenruhás, vegyes ruhás, polgári ruhás normatípusokba kell besorolni, amely normatípusok ruházati cikkeit a Rendelet 1. melléklete határozza meg. Ugyanezen utasítás 19. és 20. pontja – a polgári ruha viselésének rendjének előírási között – kimondja: közterületen és hivatali helyiségekben a szolgálati követelménynek megfelelő tiszta és kulturált polgári öltözet viselendő, kivéve ha a bűnügyi szakterületen operatív munkát ellátók szolgálati feladata ettől eltérő öltözet viselését teszi szükségessé. Az állományilletékes parancsnok a polgári ruhás állomány részére egyes ruházati elemek viselését korlátozhatja. Mindezek alapján az általános jellegű előírás tehát a szolgálati követelménynek megfelelő tiszta és kulturált polgári öltözet viselése. Megjegyzendő, hogy a vizsgált esetben arra vonatkozó adat nem volt a Testület birtokában, hogy az állományilletékes parancsnok az egyes ruházati elemek viselését korlátozta volna, vagy, hogy a rendőrnők szolgálati feladata a fenti követelménytől eltérő öltözet viselését tette szükségessé.

A fegyverviseléssel kapcsolatban a Szolgálati Szabályzat 96. § (1) bekezdése szerint a szolgálati lőfegyver szolgálatban nyíltan is viselhető, szolgálaton kívül csak rejtett módon hordható. A Szolgálati Szabályzat szolgálati fegyver viselésével kapcsolatos rendelkezéseit egészíti ki a szolgálati lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok és pirotechnikai eszközök tárolásának biztonságtechnikai követelményeiről, a fegyverek kezelésének, nyilvántartásának, őrzésének és ellenőrzésének szabályozásáról szóló 9/1998. (III. 26.) ORFK utasítás [a továbbiakban: 9/1998. (III. 26.) ORFK utasítás]. Ennek 44.-45. pontja szerint a rendőr szolgálati lőfegyverét kizárólag szolgálatban viselheti. Ezen utasítás alkalmazása szempontjából a viselés a rendszeresített pisztolytáskában, hordszíjon, mások által is látható hordmód. A vezető (parancsnok) a feladatok jellegétől függően elrendelheti a rejtett, mások által nem látható hordmód alkalmazását. Polgári ruhában teljesített szolgálat esetén, valamint a rendőr által szolgálaton kívül magánál tartott szolgálati lőfegyver hordmódja minden esetben rejtett. A 9/1998. (III. 26.) ORFK utasítás világosan fogalmaz akkor, amikor a polgári ruhában szolgálatot teljesítő rendőr esetében a szolgálati lőfegyver viselését rejtett módúként írja elő.

A Testület rendelkezésére álló felvétel alapján megállapítható, hogy a polgári ruházatot viselő rendőrök a szolgálati fegyverüket mindenki számára jól láthatóan, kívül hordva, feltűnően viselték. Az tehát nyilvánvaló, hogy a rendőrök fegyverviselése nem felelt meg a 9/1998. (III. 26.) ORFK utasítás előírásának, és egyébként arra a rendőrök ruházata arra nem is volt alkalmas. Mindezek okán – mivel tehát maga a ruházat nem volt alkalmas a szolgálati fegyver elrejtésére – a Testület megállapította, hogy rendőrök ruházata nem felelt meg a 10/2010. ORFK utasításban elrendelt „szolgálati követelménynek megfelelő tiszta és kulturált polgári öltözet” viselésének követelményének.

A Testület a megtapasztalt szakszerűtlenség okán a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét állapította meg.

c) A fenti a) és b) pontban rögzített megállapítások, és a megállapításokhoz vezető érvelésből adódóan a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőrök intézkedése mindenféle jogszerű indokot és jogalapot nélkülözött. Mindezen okból pedig jogszerűtlennek tekinthető a két rendőr mindazon cselekménye – nevezetesen a panaszos zászlaja elvételét célzó kísérlet, és az ahhoz alkalmazott, videofelvételen tapasztalt módszer („zászlón való huzakodás”) –, amelyet intézkedési szándékkal tettek, és ezen a tényen nem változtat a panaszos későbbiekben tanúsított magatartása sem.

A Testület különös nyomatékkal kívánja felhívni a figyelmet arra, hogy mivel a panaszosnál lévő zászló tiltott jelképet nem tartalmazott, és azt a közbiztonságra veszélyes eszköznek sem lehet tekinteni, ezért a rendőrségnek semmilyen jogszabályi felhatalmazása nem volt rá, hogy azt a panaszostól megpróbálja elvenni.

A megtapasztalt jogszerűtlenség okán a Testület indokoltnak látta a tisztességes eljáráshoz való jog és szabad véleménynyilvánítás jogának megsértését megállapítani. Az utóbbi alapjog sérelem megállapításának szükségessége kapcsán indokolt megjegyezni, hogy a panaszos a tibeti zászlót nyilvánvalóan véleménye kinyilvánítása érdekében tartotta magánál.

2) A Testület ez követően azt vizsgálta meg, hogy a panaszos előállítására jogszerűen került-e sor.

Minden egyes bizonyíték, amely az eset feltárására alapul szolgált a Testületnek – nevezetesen panaszbeadvány, annak kiegészítése, rendőri jelentések, szabálysértési iratok, videofelvétel – azt támasztotta alá, hogy a panaszos a Budai Várban, egy BKV menetrend szerinti autóbusha által is használt közúton keresztbe lefeküdt oly módon, hogy az ott közlekedő autóbusz megállásra kényszerült, és a továbbhaladásra képtelenné vált. A videofelvétel arról tanúskodott, hogy kezdetben a két rendőrnő kérlelte a panaszost, hogy álljon fel az úttestről, majd kis idővel később egy további rendőr – vélhetően M. Á. r. százados – is megjelent, majd többször felszólította a panaszost, kérve, hogy hagyjon fel magatartásával és álljon fel. A panaszos szemmel láthatóan a felszólításoknak nem tett eleget, továbbra is az aszfalton, a BKV busz előtt feküdt, mígnem egy másik rendőr – valószínűsíthetően R. L. r. százados – határozott léptekkel a panaszoshoz lépett, majd bilincs alkalmazásával a panaszost felállította, és egy civil jellegű szolgálati gépkocsinhoz kísérte és beültette oda.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatívén sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben és a további rendőrségi dokumentumokban is az szerepel, hogy a panaszos előállításának indoka és jogalapja a Rtv. 33. § (2) bekezdése f) pontja volt. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

A rendőrség a Szabs. tv. 224. §-ba ütköző cselekményre, azaz a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésére hivatkozott, hiszen a panaszos többszöri felszólítás ellenére továbbfolytatva cselekményét és a BKV busz előtt, az úttest közepén feküdt. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint, aki a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben (a továbbiakban: KRESZ) meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el. A (2) bekezdés KRESZ 40-41. §-ának, valamint más megállási, várakozási vagy táblával jelzett behajtási tilalom vagy korlátozás megszegése esetén a közterület-felügyelő is szabhat ki helyszíni bírságot.

A KRESZ 21. § (1) bekezdése kimondja: „A gyalogosnak a járdán, ahol pedig járda nincs, a leállósávon, az útpadkán vagy a kerékpárúton kell közlekednie.” Ugyanezen passzus (5) bekezdéséből az olvasható ki, hogy a gyalogos az úttesten a kijelölt gyalogosátkelőhelyen mehet át, arra az esetre pedig külön rendelkezéseket tartalmaz a bekezdés, ha a közelben kijelölt gyalogosátkelőhely nincsen. A (6) bekezdés szerint pedig „a gyalogos az úttestre akkor léphet, ha meggyőződött annak veszélytelenségéről. Az úttestre váratlanul nem léphet, köteles az úttesten késedelem nélkül átmenni és tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a járművek vezetőit megzavarhatja vagy megtévesztheti.”

Nyilvánvaló tény, hogy a panaszos magatartásával veszélyeztette a közúti közlekedés zavartalanságát, akadálymenetességét, ahogy az is tényként rögzíthető, hogy a panaszos a rendőri felszólításnak demonstráló jelleggel nem tett eleget. Ezen állítás még akkor is igaz, hogy az intézkedést kezdeményező két rendőrnő fellépése nem felelt meg az Rtv.-ben foglalt kritériumoknak, hiszen jogtalanság talajára még akkor sem tévedhet az intézkedés alá vont személy, ha feltételezése szerint a vele szemben intézkedő rendőrök nem a jogszabályban foglaltak szerint járnak el. Ez következik az Rtv. 19. §-ából is, mely szerint „(1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan

megállapítható. (2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.” Azaz az intézkedés alá vont személy vélelmezni köteles a rendőri intézkedés jogszerűségét, és annak köteles magát alávetni.

Itt szükséges rögzíteni az érintett előállítási okkal összefüggésben azt, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint nem tartozik a Testület hatáskörébe a szabálysértési felelősség vizsgálata. Egyúttal szükséges visszautalni a Testület korábbi gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

Megállapítható, hogy a megismert körülmények alapján indokoltan, a megfelelő jogalapra hivatkozással döntöttek a rendőrök a panaszos előállítása mellett.

Az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésében szereplő előállítási okok ugyanakkor mintegy „lehetőségként” szolgálnak a rendőr számára, azaz adott esetben az intézkedő rendőr diskrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak alkalmazása. A Testület az eset összes körülményének alapos vizsgálata során azért jutott arra a következtetésre, hogy panaszos előállítása arányos is volt, mert a felvételek alapján egyértelművé vált, hogy két rendőrnő felszólításain kívül a később helyszínre kiérkező rendőr felszólításait is figyelmen kívül hagyva, arról tudomást nem véve folytatta magatartását a panaszos. A panaszos magatartásának megtörése érdekében vált szükségessé egy súlyosabb jogkorlátozó eszköz alkalmazása. Megjegyzendő, hogy a panaszost előállítása alatt meghallgatták és vele szemben a szabálysértési eljárást „azonnalos” eljárás keretében lefolytatták.

A Testület álláspontja szerint – panaszos cselekményének érdemi minősítése nélkül – a vizsgált esetben intézkedő rendőrök indokoltan és az arányosság követelményének szem előtt tartásával döntöttek a panaszos előállítása mellett, ezáltal tehát nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

V.

A Testület álláspontja szerint a két rendőrnő megsértette a szolgálati fellépésre, a polgári ruházatra és a szolgálati fegyver viselésére vonatkozó szabályokat, akkor amikor nem az előírások szerint kezdeményezett intézkedést a panaszossal szemben, és ez olyan szakszerűtlen intézkedéshez vezetett, amely súlyosan sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát; és mindezeket túl a Testület jogszerű indok, alap hiányában a rendőrnők egész intézkedéssorozatát alapjogot sértőnek ítélte meg, ami úgyszintén sértette a tisztességes eljáráson túl a szabad véleménynyilvánítás jogát. Ugyanakkor a panaszos által tanúsított magatartás okán az előállítás foganatosítását a Testület jogszerűnek találta, aminek okán nem tartotta indokoltnak megállapítani a panaszos személyes szabadsághoz való jogának sérelmét.

A megállapított sérelem súlyossága azonban indokoltá teszi azt, hogy a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – megküldje az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2013. március 13.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület